

Stimate Doamne/Stimați Domni,

Asociația Businessului European având în calitate de membrii investitorilor beneficiari ai **Schemei de ajutor de stat regional pentru investiții realizate în Republica Moldova** își exprimă profunda îngrijorare față de **modificările operate recent prin Hotărârea Guvernului nr. 689/2025**, care schimbă esențial arhitectura mecanismului de sprijin instituit prin **HG nr. 875/2024**

- Deși înțelegem intenția Guvernului și a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării de a asigura o utilizare eficientă și transparentă a resurselor publice, considerăm că **noile prevederi afectează grav predictibilitatea, echitatea și viabilitatea economică a proiectelor de investiții aflate în derulare sau depuse în baza cadrului anterior.**

Prin introducerea unui **plafon maxim de 20 milioane MDL pentru granturi** și prin modificarea structurii ajutorului de stat în proporție de **minimum 75% facilități fiscale și maximum 25% grant**, se generează consecințe economice majore:

- **Reducerea lichidității disponibile** în faza inițială a proiectelor industriale, ceea ce blochează achizițiile de echipamente și demararea lucrărilor.
- **Creșterea poverii financiare** prin necesitatea contractării de împrumuturi bancare suplimentare, cu efect direct asupra rentabilității și fluxului de numerar.
- **Fragmentarea procesului investițional**, din cauza imposibilității de a implementa simultan componente tehnologice interdependente.
- **Riscuri suplimentare administrative și financiare**, cauzate de introducerea de obligații noi de raportare și evidență contabilă separată.
- **Incertitudine procedurală**, întrucât reexaminarea cererilor deja depuse fără aplicarea principiului „grandfathering” subminează încrederea investitorilor în stabilitatea cadrului juridic.

Aceste efecte se traduc prin **întârzierea investițiilor planificate, reducerea locurilor de muncă prognozate, creșterea costurilor unitare de producție** și, implicit, **pierderi de competitivitate pe piața internă și externă.**

Adoptarea modificărilor prin **HG nr. 689/2025** produce **un tratament inegal** între aplicanții aflați în aceeași etapă procedurală:

- O parte din proiecte (aproximativ o treime din totalul celor depuse) au fost evaluate și aprobate conform regulilor anterioare, beneficiind de **o pondere minimă de 50% grant nerambursabil**, fără plafon valoric rigid și cu **condiții de raportare mai simple.**
- În schimb, proiectele evaluate ulterior se confruntă cu un **cadru financiar mult mai restrictiv**, deși au fost depuse legal și în termen sub același act normativ de bază (HG 875/2024 în forma inițială).

Această situație creează **o distorsiune gravă de competiție și o discriminare de facto între investitori aflați în aceeași situație juridică** la momentul depunerii cererilor, contravenind principiilor de **previzibilitate, securitate juridică și tratament egal** consacrate de legislația națională și europeană privind ajutorul de stat.

În plus, este important de menționat că, în cadrul practicilor europene, inclusiv în România, schemele similare de ajutor de stat pentru investiții în industrie prevăd o **componentă de grant direct nerambursabil între 50% și 60% din valoarea totală a proiectului**, în funcție de regiunea de dezvoltare și

dimensiunea întreprinderii. Acest nivel de sprijin asigură echilibrul financiar necesar pentru derularea investițiilor de amploare și reprezintă un instrument real de stimulare a capitalului productiv. Prin comparație, schema aplicată în Republica Moldova, care limitează grantul la **maximum 25%** din valoarea proiectului (cu plafon de 20 milioane MDL), reduce substanțial atractivitatea investițională. Această discrepanță face ca **mediul investițional din România să fie semnificativ mai competitiv și predictibil**, oferind investitorilor nu doar o structură financiară mai echilibrată, ci și **acces direct la piața comunitară europeană**, fără bariere tarifare sau de certificare suplimentare. În aceste condiții, există riscul real ca o parte dintre investitorii strategici să redirecționeze proiectele planificate pentru Republica Moldova către statele membre ale Uniunii Europene, în special România, unde condițiile financiare și instituționale favorizează recuperarea mai rapidă a investiției și o stabilitate juridică superioară.

Statul prin intermediul ODA oferă suport antreprenorilor prin diferite programe foarte apreciate de către mediul de business. Totuși, cei care pot cel mai eficient valorifica suportul ce se acordă prin intermediul schemei de ajutor de stat regională pentru investiții sunt companiile mari. Ținem să precizăm că conform datelor SFS, circa 40% din totalul încasărilor gestionate de SFS sunt de la contribuabilii mari, iar finanțarea proiectelor depuse de contribuabilii mari se vor valorifica nu doar în creșterea productivității/ eficientizarea, dar vor duce și la creșterea profitabilității și implicit a obligațiilor privind impozitului pe profit.

Pentru a restabili echilibrul și a asigura continuitatea investițiilor în condiții echitabile, **Asociația propune următoarele soluții corective**, compatibile cu normele europene și cu bunele practici de administrare a schemelor de stat:

- A. Principiul „Grandfathering”** – garantarea dreptului aplicanților care au depus cererea înainte de publicarea HG nr. 689/2025 de a fi evaluați și contractați conform regimului anterior.
- B. Plafon flexibil pentru proiecte majore** – pentru investițiile cu costuri eligibile ≥ 2 milioane EUR, permiterea unei componente de grant de până la **25% din valoarea eligibilă**, fără plafon fix de 20 milioane MDL, condiționat de cofinanțare proprie $\geq 40\%$ și de indicatori de impact verificați.
- C. Plată parțială în avans** – acordarea unei **tranșe inițiale de 10–15%** la semnarea contractului, pentru asigurarea lichidității inițiale.
- D. Etapizare și mecanism de remediere** – definirea clară a etapelor (24/36/60 luni) și posibilitatea ajustării indicatorilor în caz de circumstanțe excepționale (de exemplu, crize de piață, întârzieri logistice, forță majoră).
- E. Simplificarea raportării și auditului** – introducerea unui format standardizat de raportare și posibilitatea auditului anual independent în locul raportărilor trimestriale excesive.
- F. Simplificare modului de determinare a profitului scutit de impozitare prin revenirea la versiunea anterioară a HG 875/2004** – inclusiv prin amendarea cadrului subsidiar de la către Ministerul de Finanțe.
- G. Criteriile stabilite în metodologia de evaluare a eligibilității beneficiarilor** - sunt unele pertinente și salutare, însă optăm pentru excluderea acestora din criteriile de eligibilitate și păstrarea lor în calitate de criterii țintă.

Predictibilitatea este un pilon esențial pentru mediul de afaceri în interacțiunea sa cu autoritățile, iar întru oferirea unui cadru cât mai predictibil, vă rugăm respectuos să analizați și posibilitatea includerii unor garanții de nemodificare (prin împovărare) a modului de accesare și raportare a investițiilor efectuate cu ajutorul schemei de ajutor de stat regională pentru investiții.

Având în vedere importanța proiectelor de investiții derulate în cadrul Schemei pentru dezvoltarea industriei prelucrătoare și crearea de locuri de muncă în regiuni, solicităm **organizarea unei întreprinderi tehnice de lucru** între reprezentanții Ministerului și ai Asociației, în vederea:

1. Prezentării impactului financiar al noilor prevederi asupra proiectelor aflate în derulare;
2. Discutării soluțiilor de armonizare propuse (inclusiv posibile ajustări la metodologia de monitorizare prevăzută la pct. 57¹)
3. Identificării unor mecanisme de compensare echilibrate între componenta fiscală și componenta nerambursabilă.

Asociația subliniază că investitorii nu contestă principiul controlului și eficienței utilizării fondurilor publice, ci **modul intempestiv și disproporționat în care modificările recente subminează principiul de încredere legitimă**.

Orice schemă de sprijin economic trebuie să rămână **predictibilă, echitabilă și stabilă**, în special pentru proiectele de anvergură care contribuie la dezvoltarea industriei naționale, la substituția importurilor și la creșterea exporturilor.

Prin urmare, solicităm **reexaminarea de urgență a modificărilor operate**, aplicarea principiului *grandfathering* și ajustarea prevederilor restrictive, pentru a restabili un climat investițional sănătos și credibil în Republica Moldova.

Rămânem la dispoziție pentru clarificări adiționale. De asemenea, solicităm respectuos organizarea unei sedințe dedicate pe subiectul dat cu acele companii care au depus dosarul pentru a beneficia de acest instrument.

Cu respect,

Mariana Rufa

CEO EBA Moldova

